

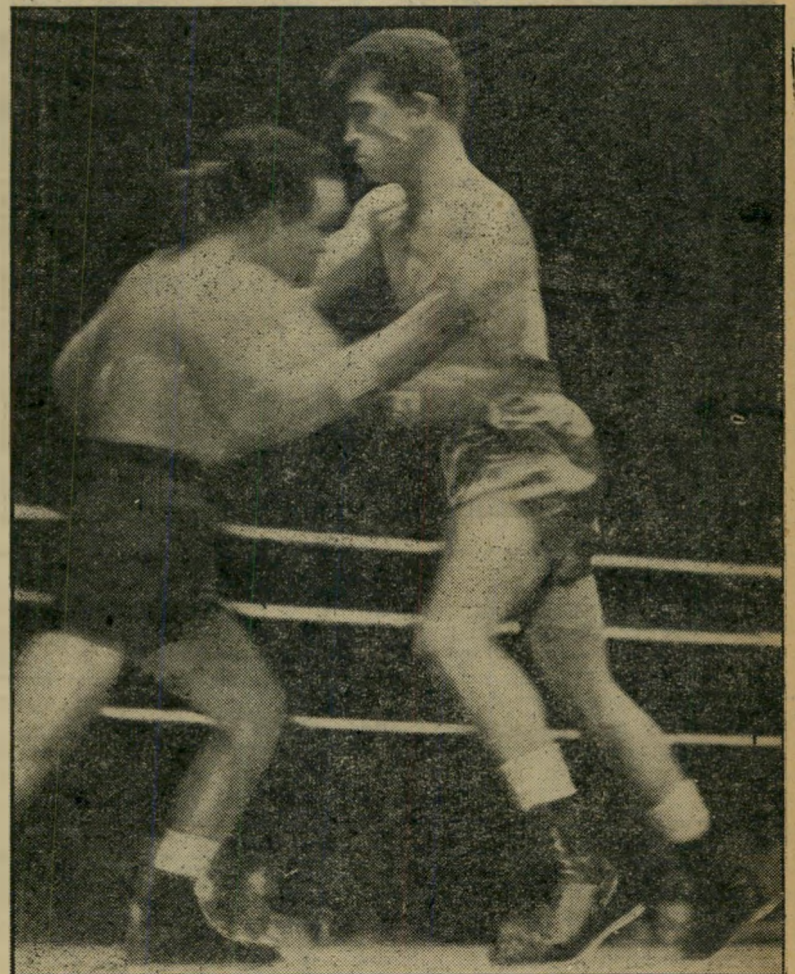
סרחון מן הראש

היה זה אופייני מאוד כי האיש ששמו היה קשור בשני המאורעות החשובים ביותר שקבעו את תמונת הספורט הישראלי בתשי"ח לא היה ספורטאי, אלא זקא עסקן ספורט. כי תשי"ח היתה שנה בה פינו הספורטאים, על המסלול והמגרש הירוק, את מקומם, ונתנו את רשות הדיבור לעסקנים. האחרונים השתלטו והתפשטו בגוף הספורט הישראלי על כל שלווחותיו כסרטן, הביאו להסתירות עורקים מוחלטים, לתופעות של רקבון, ובסופו של דבר העמידו על סף החיסול את שני ענפי הספורט הפופולריים והנפוצים ביותר במדינה: הכדורגל והכורסל.

אלוף-משנה **שמואל סוחר** היה אולי הדמות החובבת ביותר בין כל עסקני ה"ספורט למיניהם. הוא היה עסקן ששמו לא היה קשור באגודה מפלגתית זו או אחרת, לנגד עיניו עמדה טובת הספורט לפני כל טובת הגנה פרטית. היה זה הוא שהצליח להוביל השנה את נבחרת ישראל בכדורגל להתמודדות, במסגרת המשחקים המוקדמים של הגביע העולמי, נגד מעצמת כדורגל כמו ח'ס. הוא האיש היכול בצוק לזקוף על חשבוננו את הפסדי-הכבוד של ישראל במשחקים אלה, בהם זרחה בבת אחת מחדש כוכבו של שוער הנבחרת ה"לאומית **יעקב חודורוב**, שחזר ארצה כי גיבור לאומי, אחרי שגילה יכולת ברמה בינלאומית במשחק בקרדיף.

מלבדו התבלטו השנה ספורטאים כמו האתלט **אורי זוהר**, שהשיג הישגים טובים בהדיפת כדור-ברזל, ייצג בכבוד את ישראל במשחקים האסיאתיים בטוקיו; המתאגרף **דויד עובר**, שעזב את הארץ, הפך למתאגרף מקצועי על וירות בריטניה, קצר נצחונות ראוים להערכה; הצנחן **שמעון צחור**, שבכוחות עצמו, ללא כל עזרה מצד כל גוף

דויד עובר, הספורטאי המצטיין, הולם ביריבו בתחרות

שהוא, ניסה להחזיר ספורט חדש לישראל — הצניחה החפשית, אירגן לבדו משלחת צנחנים לאליפות העולם בכריסלבה שבצ'כיה.

לא חסרו השנה מאורעות ספורט אחרים, בהם לא התבלטו במיוחד ספורטאים בודדים. השנה נתחזה עם נעילת המכביה החמישית, בה לא השיגו ספורטאי ישראל כל הישגים מיוחדים. היא הסתיימה בתורתה של משלחת הקלעים הישראליים, שהשיגו תוצאות של כבוד באליפות הקליעה במוסקבה. באמצעות יצאו מספר משלחות ספורט לחוץ-לארץ, וכמה קבוצות זרות, כולן קבוצות כדורגל, ביקרו גם בארץ. אולם אף לא אחד ממאורעות אלה לא הטביע את חותמו על הספורט במשך השנה.

ללא ספק היתה זו פרשת חרפת טוקיו שאפיינה את הספורט הישראלי בתשי"ח. היא גילתה את כל הרקוב והפסול המכוסים בספורט בארץ, ולא בכדורגל בלבד. בגילגוליה השונים היא חשפה את שלטון המרכזים האגודתיים, את שחיתות העסקנים שדבקה בספורטאים, ואשר באה לידי ביטוי בולט בכשלון המחפיר בטוקיו.

מכאן היתה דבריהם חושבים, אולם הם הגיעו לגבול שהצריך ניתוח חריף. שמו של מרכיב הנבחרת, שמואל סוחר, למרות שלא היה אחראי באופן ישיר לחרפה בטוקיו, סימל את הפרשה. הוא היה גם האדם הראשון שידע להטיק את המקצועות, התפטר מתפקידו — עובדה שהבליטה עוד יותר את אופיים של העסקנים האחרים.

דם בחוצות בגדאד

המאורע החשוב ביותר במרחב, ואחד משלושת המאורעות החשובים ביותר בעולמה של תשי"ח (שני האחרים: שיגור הספוטניק, עלית דהיגול) אירע ב-14 ביולי, בשעות המוקדמות של הבוקר. בייעילות של מכונה משומנת היטב התקומם הצבא העיראקי, קטל את המלך **פייסל**, את דודו **עבד אל-איללה** ואת ראש-המשלה **נורי אל-כספי**.

במשך כמה ימים חיכה העולם הנדהם להתקוממות נגדית. שמעות על תנועת חטיבות נאמנות לממלכת ההאזמים ריחפו בחלל. אולם אחרי שבוע היה ברור לכל: העם ה"עיראקי כולו, על בניו הערביים והכורדים, קיבל ברצון את שבירת המשטר הישן, ש"כלם במשך דור שלם כל התקדמות פוליטית וסוציאלית של העם, באמצעי-דיכוי מתריסים והולכים.

לא היה זאת מהפכה עיראקית גרידא. הרצח האכזרי של אל-כספי סימל את סופו של דור שלם — הדור שהנהיג את מלחמת השיחור הערבית נגד התורכים, שכרת ברית לחיים ולמוות עם האימפריאליזם ה"מערבי, ושניסה לקיים בעזרתו שלטון ריאלי קצוני של המעמד הפיאודלי ורוח האיסלאם. נפילתם של שאר נציגי הדור הזה וממשיכיו **המלך חוסיין בירדן והמלך סעוד בסעודיה**, לא היתה אלא שאלה של זמן. בעזרת כידונים בריטיים ודולארים אמריקאים יכלו להחזיק מעמד עוד כמה

שבועות, חודשים או שנים — אך כבר בתשי"ח לא היו אלא שרידים של תקופה שחלפה. האיש הגדול של המרחב בשנות תשי"ח נשאר **כמאל עבד אל-נאצר**, גיבורם של שנים מיליונים מאירוק ועד עומאן ומוסול. תשי"ח עמדה כולה ביסמן נצחונותיו. סוריה נתנה דוגמה יחידה-במינה של ויתור מרצון על קיומה העצמאי, הצטרפה לריפובליקה הערבית המאוחדת, בחרה בעבד אל-נאצר לנשיא רעים. תמונתו נישאה בידי מורדי הלבנון, שיערערו את שלטונו של **כאמיל שמעון** הפרו-מערבי וגרמו לבחירתו של הרמטכ"ל **סואד שיהאב** במקומו — עדות לרצונה של המחצית הנוצרית של הלבנון להשתלב בתנועה הלאומית הערבית, כפי שעשתה זאת העדה הדרוזית בהנהגת **כמאל ג'ומבלאט**. המרשל טיטו וניקוטה כרושצ'וב התחרו בניגודם בניסיונם לרכוש את לבו של השליט הצעיר בקאהיר; ה"שינגטון, לונדון ופאריס החלו אף הן בלית ברירה לנגן לו סרנאדות. המהפכה בעיראק היתה רק שיא של תהליך זה, ורבים תלו בה תקות. כי בעוד שעבד אל-נאצר עצמו נמנע מלגבש השקפת-עולם חברתית ברורה, ונסיגותיו הקטנים להביא קידמה כלכלית לארצו (כמו מיפעל הפרחת השממה ב"מחוז השיחור" נסתיימו בכשלון, היה נדמה כי המהפכנים העיראקים ערים יותר לבעיות הסוציאליות של העולם הערבי. הם לא היו בני עור אחז. בהנהגתו של **עבד אל-כרים אל-קאסם**, נהניג מתוך ואהוד, התלכדו זרמים שונים ומשונים. בצד אחד עמדו המדינאים האורחיים, רובם בעלי שאיפה חברתית מתקדמת אך מתונה. בצד השני עמדו הקצינים הצעירים, מעריצי גמאל עבד אל-נאצר, בהנהגת **עבד אל-כסאם עארף**, דמגוג צעיר ולוהט.

אחרי שנצחונה המוחלט של התנועה הלאומית הערבית הפך הדאי, היתה השאלה הגדולה: מה תהיה דמותה הסופית? ככל שגולה האימפריה של עבד אל-נאצר, כן רבו בה הזרמים הרעיוניים. מסוריה התפשטה ברחבי המרחב המפלגה הסוציאליסטית המתקדמת אל-בעת. בהנהגת **אכרם אל-חוראני**, שהשמיעה לא פעם רמזים של אהדה לישראל, ויתכן כי המהפכה העיראקית תוסיף לה זרם נוסף.

ישראל התרחקה השנה עוד יותר מתנועה זו. כאשר פלשו האמריקאים ללבנון, למחרת המהפכה בעיראק, כדי לקיים את שלטונו הכושל של שמעון ולהיות מוכנים לקראת אפשרות של פלישה לעיראק, קידמה ממשלת ישראל פלישה זו בשמחה גלויה. כאשר צצו הבריטים לפלוש לירדן כדי לקיים את שלטון-הדיכוי השנוא של המלך חוסיין, פתחה

לעומתם המשיכו המספרים של הספרות העברית להוציא ספרים אשר המרחק בינם לבין יצירות ספרותיות היה רב. הבעיות שפקדו את האומה בשנים האחרונות, ה"עוועים שחלפו על פני העם, חילוקי-הדעות שהכריחו כל אורח בשאלות דת ומוסר, ההתנגשות בין הדת והמדינה, המאבק בין כסחון המדינה לבין צחי המוסר — כל אלה לא הגיעו אליהם. במקום לחשוף אמר-תויות, לחתור לקראת אידיאלים חדשים או לשקף לפחות את הלך הרוחות של התקופה, את השאיפות החברתיות, התרבותיות והמוסריות, הסתפקו כמעט כולם בעבודה הקלה של רפורטגיה ספרותית.

מפארים הרחוקה זרק אחד היוצרים הישראליים המקוריים האמיתיים, **עמוס קינן**, קריאת-תגר לעבר סופרים אלה. "אפשר לתאר באופן נוגע עד הלב את החי הלווחמים בפלמי"ח, ההולכים והגופלים בשדות, מבלי לעבור בחיים אפילו חוייה של יוסאימונים אחד... (אלה הם) פונקציונרים רוחניים, מקבלי משכורת לעידוד התרבות, מפכרקי מוראל

זהר סמילנסקי אין צעירים זועמים

לולא יצירה ספרותית רבת-היקף אחת, היתה תשי"ח יכולה להיכנס לתולדות הספרות העברית החדשה כעוד שנה של שדפון. ענקי-הרוח המשיכו בדומיית-האלם, כמו בשנים הקודמות. רחוקים מהחי הארץ, זרם לבטו של האיש העברי, ריקים מכל בשורה התובעת ביטוי, שבעים מטובות-ההנאה אותן שפצו עליהם מפלגות וראשי-ערים, ראו רבים מהם את עצמם פטורים מליצור כלל. רק סה ושם עוד התפרסמו פרקים מיצירות העומדות לבוא של שמואל יוסף (**ש"י**) **עגנון**, ענק הספרות העברית וסמל היושר שלה, שהשנה נחוג יובלו ה-70. מותו של ה"סופר **יעקוב פיכמן** גראה כסופה של תקופה.

לעומתם המשיכו המספרים של הספרות העברית להוציא ספרים אשר המרחק בינם לבין יצירות ספרותיות היה רב. הבעיות שפקדו את האומה בשנים האחרונות, ה"עוועים שחלפו על פני העם, חילוקי-הדעות שהכריחו כל אורח בשאלות דת ומוסר, ההתנגשות בין הדת והמדינה, המאבק בין כסחון המדינה לבין צחי המוסר — כל אלה לא הגיעו אליהם. במקום לחשוף אמר-תויות, לחתור לקראת אידיאלים חדשים או לשקף לפחות את הלך הרוחות של התקופה, את השאיפות החברתיות, התרבותיות והמוסריות, הסתפקו כמעט כולם בעבודה הקלה של רפורטגיה ספרותית.

מפארים הרחוקה זרק אחד היוצרים הישראליים המקוריים האמיתיים, **עמוס קינן**, קריאת-תגר לעבר סופרים אלה. "אפשר לתאר באופן נוגע עד הלב את החי הלווחמים בפלמי"ח, ההולכים והגופלים בשדות, מבלי לעבור בחיים אפילו חוייה של יוסאימונים אחד... (אלה הם) פונקציונרים רוחניים, מקבלי משכורת לעידוד התרבות, מפכרקי מוראל